

"בתי הדין הופכים את מדינת ישראל למדינה יהודית יותר". דיינים בבית הדין לממונת 'ארץ חמדה - גזית' צילום: מרים צחי

ציון במשפט תפרה
ושביה בצדקה
ישעיהו א' כ"ז

שופט. דבר עברית

לאחר שנים שבהן הצרה המדינה את צעדיהם של בתי הדין לממונות, מקדמת שרת המשפטים איילת שקד תקנה תקדימית שתתקצב משמעותית את בתי הדין ■ השרה יוזמת צעדים נוספים להעמקת השפעתו של המשפט העברי על המערכת המשפטית בישראל: קידום חוק הבוררות, חוות דעת של המשפט העברי לכל הצעת חוק ממשלתית, ויועץ בכיר בתחום שילווה את שופטי העליון

אבישי גרינצ'ין

שרת המשפטים איילת שקד פועלת בימים אלו בכמה מישורים להרחבת השפעתו של המשפט העברי במדינת ישראל. ל'בשבע' נודע כי מדובר בשורה של יוזמות שמובילה השרה, אשר חלקן נחשבו עד לאחרונה לבלתי אפשריות לנוכח חומה בצורה שעמדה נגדן במשרד המשפטים ובמערכת הפוליטית. בין היוזמות, חוקים הנוגעים למשפט העברי, התייחסות מערכת המשפט לדין העברי, טיפול בבתי דין לממונות ועוד.

הרפורמה האחרונה בתחום זה הושקה השבוע ומתפרסמת לראשונה ב'בשבע'. השרה שקד העבירה תקנה תקציבית התומכת בבתי דין פרטיים לממונות. התמיכה תגיע לחמשותף בתי הדין הפרטיים שיקבלו את הניקוד הגבוה ביותר במבחני התמיכה שפרסם משרד המשפטים השבוע. כדי לעודד את פומביות הדין ונתן פסקי דין מנומקים, מתוך מטרה לעודד שיתוף ציבורי במשפט העברי, 20 הפרטים מהניקוד במבחני התמיכה ינתן אם בית הדין יפרסם לציבור את פסקי הדין, 25 אחוזים מהניקוד ינתן אם בית הדין ייתן פסקי דין מנומקים. 10 אחוז נוספים ינתנו לבית דין שייגיש את המידע על פעילותו לציבור הרחב.

במבחני התמיכה יתחשבו גם בבתי דין שהדיינים בהם שירתו בשירות צבאי או לאומי, בעלי כושר דיבור ובעלי תואר ראשון. כמו כן, מבחני התמיכה יתחשבו בשירותי ניהול נאותים של בית הדין, בפריסה גיאוגרפית רחבה שלו, בהיקף התיקים המתנהל בו, בקיומן של ערכאות ערעור וקיום

גהלים וסדרי דין מסודרים.

מדובר בתמיכה של מאות אלפי שקלים ממשרד המשפטים לכל אחד מחמשת בתי הדין הפרטיים. בניגוד למשרדי ממשלה אחרים, עד כה משרד המשפטים לא נהג כלל לתת תמיכות לגופים פרטיים, והתמיכה בבתי הדין לממונות היא ייחודית.

לתמיכה תקציבית זו קדם קרב בתוך מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, בין המשנה ליועץ המשפטי לממשלה דינה זילבר למשנה המקביל רו נורי. בעוד זילבר נלחמה נגד היוזמה, נורי גיבש חוות דעת הפוכה. בסופו של התהליך, בחר היועץ מנדלבלית לאמץ את חוות דעתו של נורי ולהכשיר את התמיכה. הכרעה זו מצטרפת לאירועים נוספים שחשפו את כוחה ההולך וקטן של זילבר במשרד המשפטים, שבצעבר פעלה ללא מוצרים בתוך המשרד. לפני חודשים אחרים חשפנו לראשונה ב'בשבע' כי שרת המשפטים שקד החליטה, בעצה אחת עם היועץ מנדלבלית, להוציא את העיסוק בהפרדה מגדרית מתחום סמכותה של זילבר. התנהלותה של זילבר בנושא עוררה בעבר לא מעט סערות וביקורות, ובשל כך החליטו השניים להעביר את הסמכויות לידי הרשות לקידום מעמד האישה.

גורמים במשרד מספרים שמואז שנלקחו ממנה בשנה האחרונה סמכויות האכיפה ביו"ש והטיפול בהדרת נשים, קיימת תחושה שאין מייחסים לה עוד ערך כפי שהיה בתקופת וינשטיין, כאשר שרת המשפטים הייתה ציפי לבני. זילבר מצידה הבהירה את מורת רוחה מהכרסום במעמדה, ובחרה להעביר

הרב יוסף כרמל, ראש בתי הדין של 'ארץ חמדה - גזית': בתי המשפט בישראל עמוסים לעיפיה, ולכן לוקח שנים עד שאתה מקבל את הצדק. להחזיק בית דין לממונות זה הרבה יותר זול. להוריד את העומס מבתי המשפט בדרך הרבה יותר זולה, גם למתדיינים וגם למתדיינים

ביקורת פומבית על שקד בנואם שנשאה השבוע בכנס לכבוד שופט העליון אליקים רובינשטיין, שפרש זה מכבר לגמלאות.

הסמכות חוזרת לבתי הדין

הרב יוסף כרמל, שעומד כבר 30 שנה בראש כולל הדיינות 'ארץ חמדה' ואב בית הדין של 'ארץ חמדה - גזית' בירושלים, שמח מטבע הדברים על המהלך החדש. הרב כרמל רואה בהחלטה לתקצב את בתי הדין לממונות בשורה גדולה: "בתי הדין לממונות עוזרים למדינת ישראל קודם כול בכך שהם הופכים אותה למדינה יותר יהודית, ולא רק מדינה ליהודים. אם יש אנשים שמעוניינים לפתור את הסכסוך ביניהם על פי דין תורה, מדינת ישראל חייבת לשאוף לאפשר להם את זה. ברגע שמדינת ישראל תתקצב את בתי הדין לממונות, היא תאפשר להם לפעול ביתר שאת. אנו מאמינים שיש בבתי הדין הללו יותר צדק, וההליך יותר מהיר, והם מביאים יותר את העקרונות של תורת ישראל לשרה המשפט".

רשת בתי הדין של 'ארץ חמדה - גזית' מונה שבעה סניפים, מקצרים בצפון ועד שדרות בדרום. לדעת הרב כרמל, בתי הדין לממונות מסייעים להפחית את העומס מבתי המשפט. "בתי המשפט בישראל עמוסים לעיפיה, ולכן לוקח שנים עד שאתה מקבל את הצדק. להחזיק בית דין לממונות זה הרבה יותר זול. יש כאן הודמנות פו להוריד את העומס מבתי המשפט בדרך הרבה יותר זולה, גם למדינה וגם למתדיינים".

